

INTRO TIL PRAKTIKVIDEO- OG PORTFOLIOARBEJDET PÅ NIVEAU 2

Forord

I **første praktik** arbejdede I blandt andet med undervisningssekvenser, hvordan man starter en time, gennemføre indholdsdelen med aktiviteter og afslutter den. I arbejdede med, hvordan I kunne lede elevernes deltagelse i undervisningen, og her øvede I jer i at kommunikere lærings- og trivselsfremmende. I evaluerede Både elevernes og jer som lærer i forhold til jeres mål.

I **denne praktik** arbejde videre herfra og så fokusere på differentierede undervisningsforløb, hvor I varierer metoder og undervisningsformer, inddrager bevægelse. Gennem dialog og samarbejde med eleverne udvikler I rammer for læring og klassens sociale liv. I kommunikerer med forældrene om formål og indhold i jeres undervisning – både mundtligt og digitalt.

Videoer

Som støtte til jeres læreproces i denne praktikperiode, har vi i praktikteamet i samarbejde med kollegaer på Campus Roskilde lavet tre 10-minutters videoer, der præsenterer lidt fra de 3 kompetenceområder i praktikfaget. I tilknytning til videoerne er små øvelser, som I laver i praktikgruppen. Formålet med video og øvelser er, at I via nogle faglige input og praksisrettede øvelser bliver forberedt inden for de forskellige kompetenceområder, når I skal ud at arbejde med, hvordan I vil agere som lærere. Find videoer i jeres praktikrum på ITSL.

Ud over jeres selvstændige arbejde i jeres praktikgrupper, får I vejledning med jeres UC-vejleder, der følger jer helt frem til prøven og evt. med fagundervisere eller CFUkonsulenter, som I kan få fagdidaktiske vejledning hos.

Praktikportfolio

Gennem hele forløbet med praktikken skal jeres læreproces - hvor I øver jer, prøver forskelligt af, analyserer, prøver nyt og øver jer igen – fastholdes og dokumenteres i jeres individuelle praktikportfolio. Noget af indholdet heri vil være fælles fra gruppen, andre dokumenter fx refleksions – og vejledningsnotater kan være individuelle. I får som understøttelse til jeres proces stillet 3 portfolioopgaver.

I Praktikportfolioen fastholder I jeres løbende lærerfaglige proces gennem praktikken, og den vil løbe som en rød tråd gennem uddannelsens tre praktikperioder. Vær derfor særlig opmærksom på, at I bruger den kontinuerligt. Dokumenter til portfolioen er ikke noget, der laves dagen eller ugen før en aflevering. Den er et sted, hvor I fastholder materiale og refleksioner mm til brug for både en præsentationsportfolio og fx praktikopgaver, se nedenfor.

Arbejdet med praktikportfolioen støttes af vejledning og den serie videoer om praktikkens tre kompetenceområder – didaktik, klasseledelse og relationsarbejde – der findes til hvert af de tre praktikiniveauer.

Det er vigtigt, at I ser og genser videoerne undervejs samt laver øvelserne i praktikgruppen. I kan med fordel bruge øvelserne som afsæt til at lave dagsorden for vejledning eller drøfte jeres undervisningssekvenser og øvelser med vejledere og praktiklærer.

Jeres praktik består af en del forskellige aktiviteter, der alle har fokus på at understøtte jeres lærerfaglige udvikling undervejs i forløbet. Portfolioen er det sted, hvor I sammenfletter og fastholder aktiviteter, arbejdsopgaver, refleksioner, udfordringer og opdagelser.

PRAKTIK, læreruddannelsen Roskilde

Form og forventninger til en praktikportfolio

Undervejs i studiet har praktikportfolien karakter af at være en *arbejdsportfolio*. Arbejdsportfolien indeholder alle typer af arbejder, artefakter og medier, som er aktuelle for din udvikling og læring. Fx samarbejdsaftale internt i praktikgruppen, video- eller lydoptagelser, fotos, undervisningsplaner, dagsorden til og noter fra vejledningssamtaler, dagsorden til teammøde, logbogsnotater, fremlæggelsesdokumenter, brev til forældre m.m. Den indeholder desuden opsamling af refleksioner og selvevalueringer i forbindelse med egen læringsproces.

Når I skal aflevere jeres praktikportfolio, sammensætter I ud fra arbejdsportfolien en læservenlig *præsentationsportfolio*, hvor I udvælger og kommenterer, de delelementer, som I bliver bedt om i forhold til jeres arbejde med de 3 portfoliodele. Både proces og produkt er vigtige elementer.

Krav til indhold i præsentationsportfolien

I er forpligtet på at aflevere en individuel praktikportfolio, da den danner grundlag for jeres UC-vejleders modulgodkendelse i faget praktik.

Præsentationsportfolien skal indeholde **dokumentation for jeres arbejde** med alle 3 delelementer. Nedenfor finder I beskrivelser af de forskellige dele, som præsentationsportfolien består af. NB I må gerne have fælles dokumenter fra praktikgruppens arbejde i de individuelle præsentationsportfolier.

• **Vigtige datoer:**

I arbejder med jeres praktikportfolio fra uge 44 – uge 6, se nedenfor.

I afleverer præsentationsportfolien til godkendelse i uge 6, den 8. februar 2022, kl. 8.30 i Praktikportalen. Den godkendes af UC-praktikvejleder som forudsætning for at blive indstillet til praktikprøve.

Indhold i præsentationsportfolio

➤ **Portfolio del 1: begynd i uge 44 – 45 med forberedelse til 1. praktikskolebesøg.**

Se de tre videoer, som knytter sig til praktikkens tre kompetenceområder på jeres praktikkniveau. Lav de arbejdsopgaver fra videoerne, som I finder relevante i forhold til, hvad I er mest nysgerrige på og motive-rede for at arbejde med i jeres første praktikuge.

Fasthold jeres refleksioner i praktikportfolien.

Drøft, hvad I har brug for at vide om skolen, klassen og undervisningsplaner. Formulér de spørgsmål, som I vil stille på besøgsdagen.

Husk at gemme noter fra skolebesøget her i praktikportfolien.

Skriv et udkast til et forældrebrev, som I tager med ud til jeres praktiklærer ved første besøg.

Fasthold respons på forældrebrev i praktikportfolien.

➤ **Portfolio del 2: Fokuser i uge 47 – 50 på forberedelse til 1. praktikuge.**

Med afsæt i arbejdet med portfolio del 1 planlægger I den undervisning, som I vil gennemføre i uge 49.

Gem jeres undervisningsplan og overvejelser samt erfaringer fra uge 49 i praktikportfolien

Aftal praktikvejledning på campus og *fasthold punkter til og noter fra denne vejledning i praktikportfolien.*

Via drøftelser af praktikerfaringer fra uge 49 i praktikgruppen og i vejledning skal I indkredse, hvad I er blevet nysgerrige på ift. de næste 5 praktikuger. Formulér hvad I gerne vil udvikle i jeres praktik fx en ny aktion, som I gerne vil afprøve, drøfte og løbende raffinere gennem praktikugerne 2-6.
Gem jeres nye undervisningsplan og overvejelser i praktikportfolien.

➤ **Portfolio del 3: Uge 1 – 5 her arbejder I med og fastholder jeres erfaringer med de næste 5 praktikuger**

Indled denne del af portfolioen med et praktikgruppemøde. NB: I har forinden lavet observationer af hinanden (evt. som små videosekvenser på i alt max 10 min), hvor I underviser. Jeres fokus kan være en fortsættelse af det udviklings-/aktionslæringsforløb, som I igangsatte i del 1 og 2. På praktikgruppemødet ser I jeres nedskrevne observationer/videosekvenser igennem sammen, analyserer og finder de fokuspunkter, som I vil bearbejde sammen med jeres praktiklærer i en reflekterende samtale/vejledning. I kan til dette praktikgruppemøde også hente inspiration til analysen i praktikteamets videoer om praktikkens 3 kompetenceområder & færdigheds- og vidensmål.

Fasthold jeres refleksioner i praktikportfolien.

Gennemfør herefter den reflekterende samtale /vejledning med jeres praktiklærer, hvor I tager udgangspunkt i jeres bearbejdning af observationerne/videosekvenser.

Fasthold jeres nye refleksioner i praktikportfolien.

Notér læringspointerne fra jeres samtale i praktikportfolien.

De næste års udvikling af jeres lærerprofessionalitet kan tage udgangspunkt i disse.

Tag udgangspunkt i ovenstående portfolioarbejde, når I først skal udvælge indhold til jeres individuelle præsentationsportfolio og siden til jeres fælles eller individuelle praktikopgave.

I kan derfor også med fordel bruge udvalgt indhold fra praktikportfolien som vejledningsgrundlag til den sidste vejledning med jeres UC-vejleder.

Inden næste praktik er det også en god ide at vende tilbage til jeres praktikportfolio og lige genopfriske, hvad I særligt har været optaget af, hvad I vil arbejde videre med og for at få ideer til nye indsatsområder for jeres kommende arbejde med praktikken.

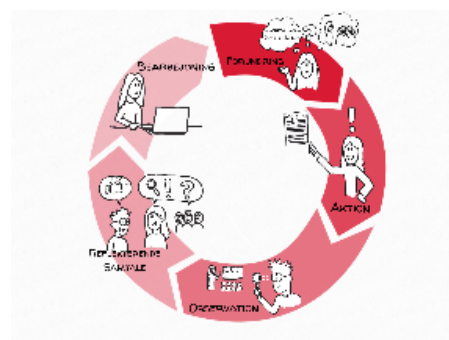
God arbejdslyst!

Skabelon til aktionalæringshandleplan & Øvelser til videoerne – se de næste sider

Aktionslæringshandleplan

Praktikgruppe:
Praktiklærer /vejleder:
Fag & klasse:
Skole:

Spørgsmål/undren/ fokuspunkt <i>Hvordan kan det, som jeg/vi gerne vil undersøge formulere som et spørgsmål?</i>	Aktion(er) <i>Hvilken helt konkret handling vil jeg/vi prøve (som jeg/vi ikke selv har prøvet før på den måde)?</i>	Hypotese <i>Hvad håber jeg/vi på, der sker, når aktionen/handlingen prøves af?</i>	Observation <i>Hvilke konkrete tegn skal der observeres på?</i>

TIL VIDEOARBEJDET

Praktikniveau 2: Didaktik

Praktikgruppen arbejder med at:

- planlægge, gennemføre og evaluere et differentieret undervisningsforløb med anvendelse af en variation af metoder, herunder bl.a. bevægelse i undervisning
- evaluere undervisningsforløb og elevers læringsudbytte
- observere egen praksis og den enkelte elevs læring med henblik på udvikling af undervisningen
-

De studerende har viden om:

- undervisningsmetoder, principper for undervisningsdifferentiering, læremidler og it
- formative og summative evalueringsmetoder
- observations-, dataindsamlings- og dokumentationsmetoder

Arbejdsøvelse 1: Elevens forudsætninger og undervisningsdifferentiering

Læs denne praksisfortælling:

Bodil er 3. årsstuderende og skal i praktik i en 4. klasse. Hun kender ikke eleverne, men har på forhånd besluttet, at klassen skal arbejde med "løgnehistorier". Hun indleder undervisningen med en tyk løgnehistorie om, hvordan hendes frække kat Frede blev forelsket i nabokassen Yasmin. Eleverne lytter først interesseret. Der er stille i rummet, men jo længere og vildere historien bliver, jo mere forundret kigger eleverne på hinanden. Få begynder at fnise, andre ser rodvildt på Bodil. Da historien slutter, er der en rungende tavshed i lokalet. Bodil vender ryggen til klassen og tager en stor planche frem. Her står de overordnede mål for forløbet. Bodil læser: "I skal lære at skrive sammenhængende historier, der på samme tid er både underholdende, vanvittige og realistiske." Eleverne ser forundret på hende. Dernæst taler hun med eleverne om, hvad hun forstår ved begrebet sammenhængende historier, med eksempler fra den historie, hun netop har fortalt. Andre begreber, eleverne skal forhold sig til er "underholdende", "vanvittige" og "realistiske". Hun beder eleverne om to og to at udarbejde et mindmap for hver af de tre begreber, hvor de skriver eksempler på dagligdagssituationer, som de forbinder med begreberne. Eleverne knokler med deres mindmap, og da timen slutter, har de fleste udarbejdet fyldestgørende mindmaps. Kun et par sidder tilbage med tre halvtomme sider. Inden klokken ringer, introducerer Bodil dagens hjemmearbejde for eleverne. Eleverne skal bede deres forældre om at fortælle en løgnehistorie, som de skal skrive stikord ned til, så de kan genfortælle den til klassen den følgende dag. Flere elever lyser begejstret op, andre ser forvirrede ud. Klokken ringer, og eleverne suser ud af klassen. Nogle med en fodbold under armen, andre arm i arm, og andre igen lister stille af sted.

Fra s. 105-106 i Praktikbogen

Drøft i praktikgruppen følgende:

- Hvilke tiltag i undervisningen kan Bodil lave for at skabe sig et mere indgående kendskab til elevernes faglige forudsætninger?
- Med udgangspunkt i jeres kendskab til elever i 4. klasse – hvilke elever, tror I vil have vanskeligt ved at afkode, at Bodil indleder undervisningen med en løgnehistorie? Og tilsvarende – hvilke krav stiller hjemmearbejdet til eleverne? Hvilke elever vil have vanskeligt ved det?
- Hvilke ideer har I til, hvordan Bodils undervisning kan differentieres i det følgende forløb? I kan evt. tage udgangspunkt i en af de didaktiske modeller I kender.

Arbejdsøvelse 2: Bevægelse i undervisningen

Se de fire film:

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=QZUITbV4NYI>

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=Kluzcw6aByM>

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=PRfBiMKjGbw>

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=5bPBKU2l3AU>

Drøft i praktikgruppen de fire små films forskellige perspektiver i forhold til bevægelse i undervisningen.

- Er der differentieringspotentiale i dem alle?
- Beskriv hvilke.
- Hvordan kan I arbejde med bevægelsesaktiviteter i jeres praktik?

Tekster og andre kilder:

- Braad, K M & Jakobsen, B red. Undervisningskompetence, Samfundslitteratur, 2020
- Canger, Tekla & Kaas, Lise Aagaard: Praktikbogen – didaktik, klasseledelse og relationsarbejde. Hans Reitzels Forlag, 2016. se kap. 6, PS: Herfra er casebeskrivelsen hentet.
- Jensen, Elsebeth red, DIDAKTIK, Akademisk Forlag 2015, Kap.3
- <https://www.eva.dk/grundskole>

Praktikniveau 2: Klasseledelse

Praktikgruppen arbejder med at udvikle tydelige rammer for læring og for klassens sociale liv i samarbejde med eleverne

- med afsæt i viden om klasseledelse, læringsmiljø og klassens sociale relationer

Arbejdsøvelse 1: Dimensioner i klasseledelse

Med udgangspunkt i jeres erfaringer fra uge 49 - drøft i praktikgruppen:

- Udvælg én undervisnings -situation som I vil reflektere over.
- Arbejd med de spørgsmål fra modellen, som giver bedst mening for jer - men sørg for at komme rundt i alle fire dimensioner - evt. ved at bruge 10 min. i hver dimension.
- Hvad opdager I om skolens kultur og jeres egen klasseledelse undervejs?
- Er der noget I vil justere?

Organisatorisk dimension	Relationel dimension
<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan arbejdes der med skolens kultur, strategier og praksis? • Har de ansatte på skolen et fælles sprog med fokus på det, der virker? • Har alle et ejerskab ift. opgaverne? • Er der fora, hvor den dilemmafyldte hverdag kan diskuteres, og dermed skabes der fælles kultur og ståsted? • Hvordan sikres videndeling mellem teams, på skolen og på tværs af skolerne? • Er kollegial sparring og supervision en del af skolens kultur? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er ledelsens & lærernes kommunikation til og om eleverne? • Hvordan møder vi hver især eleverne? • Hvordan håndterer vi, børnene og øvrige voksne konflikter? • Hvordan sikrer både ledelsen og vi, at der er fokus på både individet og fællesskabet? • Hvordan samarbejder vi, de øvrige lærere /elever /ledelse /forældre – hvad kendetegner samarbejdet? • Hvad gør vi helt konkret for at demokratisk og dialogisk klassekultur? • Er hver enkelte lærer bevidst om egen ledelsesstil?
Rammesættende dimension	Didaktisk dimension
<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke regler er der på skolen, teamet, og hos den enkelte lærer? • Hvordan reagerer vi hver især ved overtrædelse af de fælles regler? • Hvilke rutiner har vi fået opbygget, herunder dagens og lektionens opbygning? • Hvilke konkrete metoder benytter vi og hvorfor? • Hvordan indrettes lokalerne og hvorfor? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan arbejder vi, ledelse, øvrige lærere, pædagoger, elever og forældre med mål? • Hvordan arbejder ledelse og vi med evaluering og feedback? • Hvordan arbejder vi med elevernes egen bevidsthed om egen læringsproces? • Hvordan arbejder vi med undervisningsdifferentiering og holddannelse? • Hvordan arbejder vi med varierende undervisnings og arbejdsformer? • Hvordan understøtter vi undervisningen både elevens kognitive og social læringsprocesser?

Arbejdsøvelse 2: Klasseledelse med fokus på øget elevdeltagelse

-øvelsen egner sig til at prøve under praktikken. Tal evt. med jeres UC-vejleder om modellen forinden. Fordel rollerne og se modellen herunder.

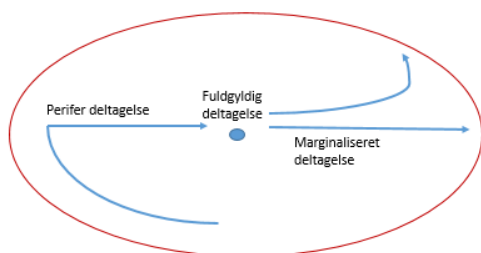
➤ Observationsøvelse for den/de studerende, som ikke underviser:

- Observer eleverne fra én af de klasser I underviser i, i praktikken. Beslut jer for en bestemt undervisningsaktivitet fx klassesamtale i matematik, selvstændigt dansk arbejde efter instruktion fra den studerende som er læreren - definér jeres observationsfoki.

➤ Refleksionssamtale efterfølgende mellem alle i praktikgruppen:

Tegn en cirkel med en prik i midten med inspiration fra Wengers model nedenfor (kilde:)

- Hvordan deltager eleverne hver især i aktiviteten? – placér eleverne en for en - hvem er hvor i læringsfællesskabet?
- Hvilke elever har I fokus på, og hvorfor lige dem?
- Hvad kan /skal du gøre for at sikre alle fuld og aktiv deltagelse?
- Lav gerne analysen på flere undervisningsaktiviteter – læg mærke til om de samme elever er perifere eller marginaliserede på tværs af undervisningsaktiviteter? -hvad giver det anledning til?

Det er centralt for elevernes læring, at vi som lærere, gennem systematiske observationer og analyser, vurderer elevernes deltagelse. Her tilbyder Wenger begreberne:

- fuldgyldig deltagelse
- perifer deltagelse
- marginaliseret deltagelse

Forskellen på perifer og marginal deltagelse forklares ud fra elevens deltagerbaner, og om elevens deltagerbaner er 'på

vej ud' eller 'på vej ind' i læringsfællesskabet.

Tekster at gå videre med

- Canger, T. & Kaas, L. Aa. (2016): "Praktikbogen". Hans Reitzels Forlag.
- Løw, O. (2015): "Klasseledelse. Praktikbog 2". Akademisk Forlag.
- Molbæk, M. & Tetler, S. (2015): "Inkluderende klasseledelse". Dafolo. 2015
- Nordahl, T. (2012): "Eleven som aktør. Fokus på elevens læring og handlinger i skolen". 2. udg. Hans Reitzels Forlag.
- Plauborg, H. (2011): "Klasseledelse og fællesskabende didaktikker". I: KvaN nr. 90 "Klasseledelse". 31. årg.
- Molbæk, M., L. Hedegaard-Sørensen, L., & Quvang, C. (2014): "Deltagelse og forskellighed – en grundbog om inklusion og specialpædagogik i lærerpraksis" VIA Systime

Praktikniveau 2: Relationsarbejde

Praktikgruppen arbejder med at:

- samarbejde dialogisk med elever og kollegaer om justering af undervisningen og elevernes aktive deltagelse
- kommunikere skriftligt og mundtligt med forældre om formål og indhold i planlagte undervisningsforløb

Praktikgruppen har viden om:

- kommunikation og involverende læringsmiljøer, motivation og trivsel
- professionel kommunikation - mundtligt og digitalt

Formålet med video og øvelser er, at I får nogle faglige input og praksisrettede øvelser med jer, når I skal ud at arbejde med, hvordan I vil agere relationskompetent som lærere. Når I kommer i jeres 2. praktik skal I arbejde med nogle nye aspekter af jeres relationskompetence.

I videoerne nævnes en række arbejdsøvelser til praktikgruppen. Til denne video er der 1 og den kommer her:

Arbejdsøvelse nr. 1

Kunsten at inkludere den andens perspektiv

Vigtigt at huske:

- Vi må have blik for, at vores egen forståelse er én blandt mange, og at de måder, vi forstår og forklarer tingene på, indeholder både muligheder og begrænsninger.
- At kortlægge de forskellige forståelser i et samarbejde er i sig selv en vigtig indsats.
- En væsentlig færdighed hos den professionelle lærer er at være nysgerrig på andres perspektiver uden at ville forklare sine egne pointer først.

Overvej, hvilke forventninger forældrene kan formodes at have, og hvad I kan gøre for at imødekomme disse.

Tekster og andre kilder:

- Braad & Jakobsen red. Undervisningskompetence, Samfundslitteratur, 2020, heri Kap. 8 af Louise Klinge: Relationsarbejde og klasseledelse.
- Skibsted, Else (2015): Relationsarbejde, Akademisk forlag, kap. 3 + 4
- Klinge, Louise (2017): Lærerenes relationskompetence, Dafolo, kap. 3
- Canger, Tekla & Kaas, Lise Aagaard (2016): Praktikbogen, Hans Reitzels Forlag, kap. 17

